

Slik gjennomfører du behandling mot skabb

Skabb forsvinner ikke av seg selv, og skal alltid behandles. Behandling av gravide, ammende og barn under to år bør gjøres i samråd med lege. Behandling av barn under to måneder skal gjøres i samråd med legespesialist.

Varsle nærkontakter

Du bør gi beskjed til alle personer du har hatt tett hudkontakt med (vanligvis lenger enn 15 minutter om gangen) den siste måneden. Det samme gjelder personer som du deler sengetøy, klær eller håndklær med. Nærkontaktene bør behandles mot skabb samtidig som deg, uansett om de har symptomer eller ikke. Eksempler på vanlige nærkontakter:

- Personer i samme husholdning/kollektiv/rom eller boenhet på institusjon
- Seksualpartnere
- Treningspartnere (dersom aktiviteten involverer tett hudkontakt)
- Lekekamerater til barn

Legemidler

Benzylbenzoat og permetrin er begge reseptfrie legemidler som kan brukes ved behandling av skabb. Dersom behandlingen ikke virker (se også avsnitt på siste side), bør du kontakte lege som kan vurdere behov for bruk av andre legemidler (også reseptpliktige), og eventuelt en kombinasjon av legemidler.

Legemiddel (varenummer)	Type	Anbefalt for	Mengde per innsmøring*	Viktig informasjon
Benzylbenzoat emulsjon 100 ml (244363) 250 ml (338593)	Liniment*** på flaske	Voksne og barn over 2 måneder	Voksne: 100 ml per behandlingsrunde. Barn: 50 ml per behandlingsrunde	Reseptfri Anbefales ikke til gravide og ammende. Benzylbenzoat skal smøres på i to omganger for hver av de to behandlingsrundene. En eldre type benzylbenzoat (varenr. 306021/322200) kan gi sterk svie på huden og anbefales ikke til barn.
Permetrin**	Krem 5%	Voksne og barn over 2 måneder	Voksne og barn over 12 år: 30 g Barn 5-12 år: 15 g Barn 1-5 år: 7-8 g Barn 2 måneder-1 år: 3-4 g	Fås både reseptfritt og reseptpliktig Ammende bør vaske av kremen fra brystvorter før de ammer. Påfør ny krem etterpå.
Disulfiram/benzylbenzoat 100 g	Liniment***, emulsjon på tube	Voksne og barn over 2 måneder	Voksne: 50-100 g per behandlingsrunde. Barn: 50 g per behandlingsrunde	Reseptpliktig

* Mengdeberegningen er omtrentlig og avhenger av kroppsoverflate, hårvekst med mer.
** Pakningsvedleggene for permetrin og disulfiram/benzylbenzoat er utdaterte. Følg derfor alltid fremgangsmåten slik den beskrives i dette skrevet.
*** Legemiddel i flytende form.

Fremgangsmåte for riktig behandling

Vær nøye med å gjennomføre behandlingen akkurat slik den er beskrevet nedenfor.

Husk at du må **gjenta behandlingen 7 dager etter første behandlingsrunde**.

Før innsmøring

Kryss av for hver behandlingsrunde

1 2

- ☐ ☐ Klipp og rens negler på fingre og tær.
- ☐ ☐ Dusj eller ta et bad (vask deg nøye).
- ☐ ☐ Tørk deg godt med håndkle og la huden kjøle seg ned i minst 15 minutter.

Ikke påfør hudkremer eller andre kosmetiske produkter før eller under behandlingen.

Innsmøring

Legemiddelet kan sette flekker på klær, baderomsutstyr og møbler. Stå derfor gjerne på håndkle, matte eller liknende ved påsmøring.

1 2

- ☐ ☐ Smør et tynt, dekkende lag over hele kroppen. Start ved hårfestet og jobb deg nedover. Hodebunnen skal smøres hos barn under 3 år. Smør også hodebunnen til eldre barn og voksne dersom det er tydelige tegn på skabbangrep der. Beregn ekstra legemiddel til hodebunnen dersom du har mye hår. Ved behandling av bleiebarn må du smøre bleieområdet på nytt etter alle bleieskift. Ved unormalt hyppig bleieskift må lege kontaktes for råd om behandling.

Unngå å få legemiddelet i øynene og munnen. Hos barn kan man beskytte øynene med f.eks. en klut. Får man legemiddelet i øynene må man straks skylle grundig med lunkent vann og myk stråle i minst 10 minutter. Kontakt Giftinformasjonen på telefon 22 59 13 00 hvis ubehag vedvarer.

Husk å smøre:

1 2

- ☐ ☐ Rygg (be om hjelp slik at du får smurt nøye)
- ☐ ☐ Ører (også bak ørene)
- ☐ ☐ Mellom fingre, under negler og på neglebånd
- ☐ ☐ Tær, mellom tær og under føtter
- ☐ ☐ Navle
- ☐ ☐ Ytre kjønnsorganer (hele penis inkludert under forhuden hos menn og de ytre kjønnsleppene hos kvinner)
- ☐ ☐ Rundt endetarmsåpning

Bruker du benzylenbenzoat så må dette påføres huden i to omganger for hver behandlingsrunde, slik at du får påført nok legemiddel over hele kroppen. Pass på at middelet er helt tørt etter første innsmøring (det tar vanligvis ca. 10 minutter) før du smører på for andre gang.

Etter innsmøring

- La legemiddelet virke i 24 timer. Forsøk å unngå tett hudkontakt med andre, slik at behandlingen får virke godt og du unngår å smitte andre.
- Hud som vaskes eller desinfiseres i løpet av de første 24 timene må smøres på nytt. Husk å spare noe legemiddel til etter håndvask, bleieskift og lignende. Bruk gjerne engangshansker ved f.eks. toalettbesøk og oppvask for å slippe å smøre på nytt.

Dette må du gjøre mens behandlingen virker i 24 timer:

- 1 2
- ☐ ☐ Vask alt av klær, sko, håndklær, sengetøy og annet tøy som du har brukt den siste uken på 60 grader, eller legg det bort i 7 dager. Husk også å vaske kosebamser, parkdress, lue, votter og lignende til barn. Du kan også drepe skabbmidden ved å fryse ned tekstiler og gjenstander i minus 18 grader (pass på at de er helt gjennomfrosne).
 - ☐ ☐ Støvsug sofa, seng og andre tekstilmøbler.
 - ☐ ☐ Bytt til rent sengetøy (før legemiddelet vaskes av).
 - ☐ ☐ Når det har gått 24 timer etter innsmøring kan legemiddelet vaskes av.
 - ☐ ☐ Bruk kun rent undertøy og klær som har blitt vasket på 60 grader, eller som ikke er blitt brukt på en uke.

Viktig! Gjenta hele behandlingsrunden etter 7 dager for å være sikker på at skabben ikke kommer tilbake. Du trenger ikke å være hjemme etter andre behandlingsrunde.

Selv ved vellykket behandling kan den som er smittet oppleve kløe og utslett i 2-4 uker, samt få flere merker på huden. Dette skyldes kroppens reaksjon på skabb, men også selve behandlingen. Antihistamin eller en svak kortisonkrem kan lindre kløen og fås kjøpt på apotek. Kontakt lege dersom kløe og andre hudreaksjoner varer i over fire uker etter første behandlingsrunde.

Hvis behandlingen ikke virker

I noen tilfeller virker ikke behandlingen. Det kan være flere grunner til det:

- Legemidlene fungerer ikke like godt fordi skabbmidden har utviklet høyere toleranse mot dem.
- At du blir smittet på nytt av andre personer som ikke har gjennomført behandling.
- Behandlingen er ikke gjennomført på riktig måte.
- Feil diagnose – det er ikke skabb som forårsaker hudproblemene.